

Algemene Raad CREG
Buitengewone vergadering – Werkgroep Prijzencomponenten

De rentabiliteit van kernenergie in België

Analyse-elementen¹

Sophie DUTORDOIR

Bestuurder- Directeur generaal

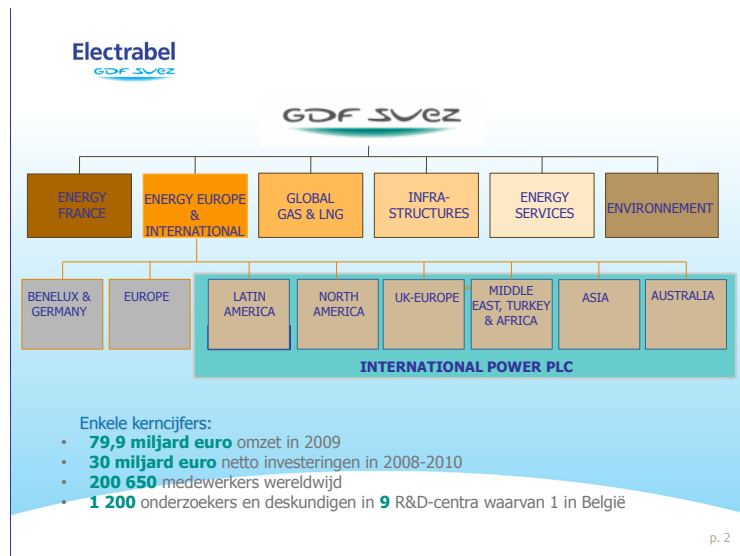
28 maart 2011

¹ Dit document is gebaseerd op de interventie van Sophie Dutordoir in naam van Electrabel tijdens de hoorzitting van 9 februari 2011 voor de Commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

1. GDF SUEZ in België

De Groep GDF SUEZ is een “jonge” onderneming. De fusie tussen Gaz de France en Suez dateert van de zomer 2008. Het is een Frans-Belgische Groep, die wereldwijd actief is.

In België is de groep voornamelijk gekend via het filiaal Electrabel; maar ook via Sita, actief in het domein van de afvalverwerking, en via filialen als Fabricom, Axima en Tractebel Engineering, ondernemingen die gekend zijn om hun expertise inzake energiediensten.

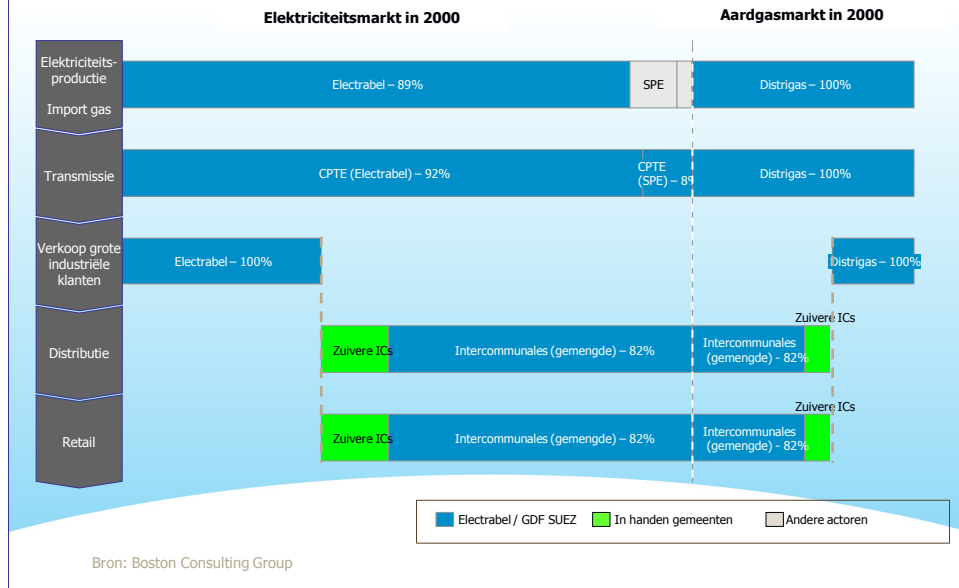

GDF SUEZ stelt in België meer dan 21 000 medewerkers te werk en draagt de meerwaarde van zijn activiteiten in België bij tot het bruto binnenlands product van het land voor ongeveer 1%. Bovendien heeft de groep haar participaties in haar internationale energieactiviteiten.

2. Omschrijving van het werk van een elektriciteitsproducent – Van een geïntegreerde onderneming in België naar een system player

Het is in de eerste plaats gepast om de activiteiten van Electrabel toe te lichten en daarbij dieper in te gaan op de facetten die van belang zijn in het debat van vandaag.

2000: BELGISCHE MARKT GEDOMINEERD DOOR 1 GEÏNTEGREERDE SPELER VOOR ELEKTRICITEIT EN 1 GEÏNTEGREERDE SPELER VOOR AARDGAS

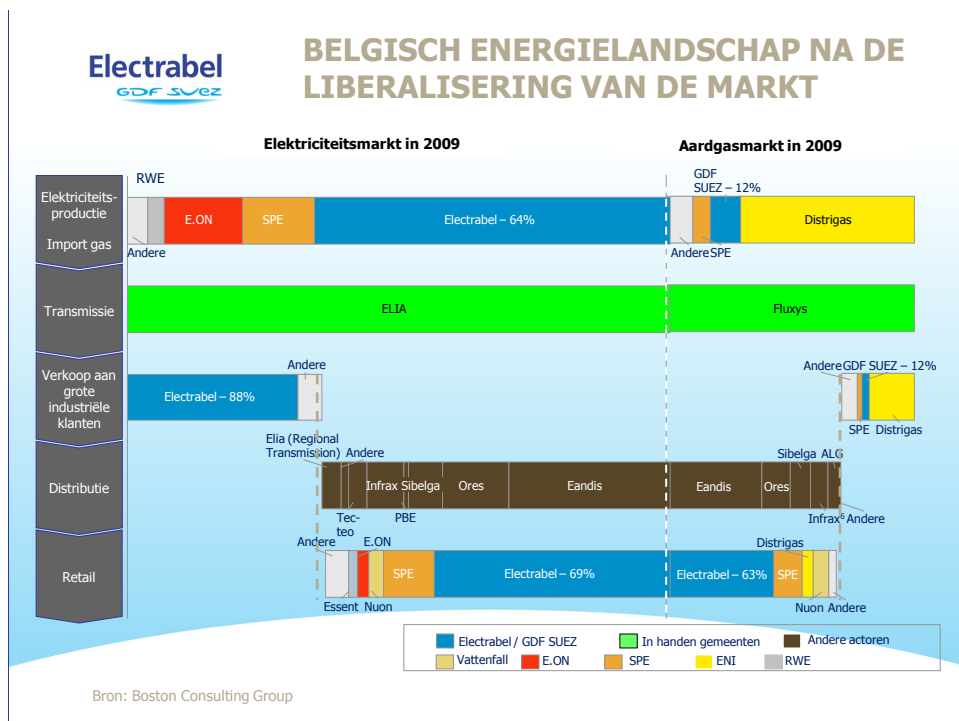

De voorbije jaren is Electrabel grondig veranderd. Tien jaar geleden was Electrabel, en dit zoals alle grote Europese energieondernemingen, een geïntegreerde onderneming die instond voor de productie en verkoop van elektriciteit. Daarnaast bezat en beheerde Electrabel ook het transportnet en een groot deel van de distributienetten. Met de komst van de diverse Europese richtlijnen, maar ook als gevolg van de akkoorden die GDF SUEZ heeft gesloten met de overheid in 2005 en 2008 – de zogeheten Pax Electrica I en II die de groep geheel nageleefd en uitgevoerd heeft, is enerzijds ons marktaandeel in België sterk verminderd en anderzijds hebben we ons marktaandeel in andere landen, voornamelijk in Duitsland, Frankrijk en Nederland, aanzienlijk ontwikkeld. Zo is ons aandeel in de productie in België in enkele jaren herleid van **meer dan 90% naar 62%** vandaag. Deze evolutie heeft zich ook in de kernenergie doorgezet. Als een gevolg van verschillende akkoorden met de EDF Groep – rechtstreeks of via haar dochteronderneming SPE – en de E.On Groep werd het aandeel van Electrabel in de Belgische nucleaire sector tot **70%** herleid. Dit percentage zou verder dalen tot **64%** indien de akkoorden met het Blue Sky Consortium van energie-intensieve bedrijven waaraan momenteel de laatste hand wordt gelegd, worden uitgevoerd. Van alle landen van de zogenaamde « Centraal-West-Europese » markt is België daarmee het verst gevorderd in termen van capaciteitsoverdracht van de gevestigde operator op nieuwe marktspelers.

Ons marktaandeel voor de verkoop van elektriciteit werd teruggebracht van ongeveer **83% naar 68%**. Deze belangrijke posities, “dominante” posities zouden sommigen zeggen, betekenen evenwel niet dat er misbruik is van een machtspositie. Wat de mededingingswet verbiedt, is misbruik van macht. Welnu, er is nooit enig machtsmisbruik in hoofde van Electrabel vastgesteld. Nochtans hebben de mededingingsautoriteiten de gelegenheid gehad om meerdere

onderwerpen die aanleiding geweest zijn tot heel wat polemiek, in detail en zeer grondig te bestuderen. Zo heeft de Raad voor mededinging vastgesteld dat de beslissing van Electrabel in 2007 om de aardgasprijzen voor residentiële klanten te verhogen, teneinde ze af te stemmen op de marktprijzen – beslissing die aanleiding heeft gegeven tot een erg agressieve campagne in de pers – geenszins getuigde van machtsmisbruik in hoofde van Electrabel en dat deze beslissing dus volkomen wettelijk was. Recenter nog, op 28 januari 2011, besliste de Europese Commissie dat er geen enkel element voorhanden was dat de thesis zou staven dat Electrabel door middel van lange termijncontracten de toegang tot de markt voor de levering van elektriciteit aan grote industriële klanten blokkeert.

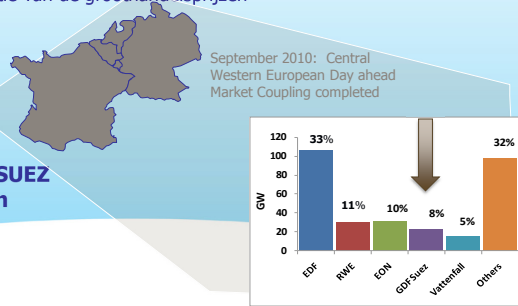
Binnen de netactiviteiten hebben we, door de jaren heen, en altijd op vraag van de openbare besturen en op basis van constructieve, niet-conflictuele onderhandelingen, meegewerkt aan de creatie van het nieuwe landschap voor de netactiviteiten zoals gewenst door de openbare besturen. Wij hebben ons volledig teruggetrokken uit het kapitaal van Elia en Fluxys, we hebben ons aandeel in de distributienetbeheerders aanzienlijk teruggebracht en we hebben het beheer van die netten afgestaan aan geheel onafhankelijke ondernemingen, Ores, Eandis en BNO.

Maar eigenlijk zijn deze strikt nationale referenties die zich beperken tot de Belgische markt niet meer echt pertinent. Inderdaad, en we hebben dit al vaak herhaald, de elektriciteitsmarkten zijn geëvolueerd, van nationale markten naar regionale markten. Voor Electrabel is de Centraalwest-Europese markt de referentiemarkt geworden; deze markt omvat de Benelux, Duitsland en Frankrijk – landen die sterk met elkaar geïnterconnecteerd zijn. Dit heeft belangrijke concrete gevolgen waar men zich van bewust moet zijn:

BELGIE IS GEEN REFERENTIEMARKT MEER

- Een regionale groothandelsmarkt - Benelux/FR/DE – voortaan geïntegreerd:
 - ✓ **Interconnectie** v/h netwerk en grenscapaciteit
 - ✓ **Partnerschap** tussen APX (Nederlandse elektriciteitsbeurs), PowerNext (Franse elektriciteitsbeurs), Belpex (Belgische elektriciteitsbeurs) en Duitse elektriciteitsbeurzen
 - ✓ Meestal convergentie van de groothandelsprijzen
- Een sterke concurrentie tussen 5 spelers
- Electrabel en GDF SUEZ vertegenwoordigen **8%** op deze markt

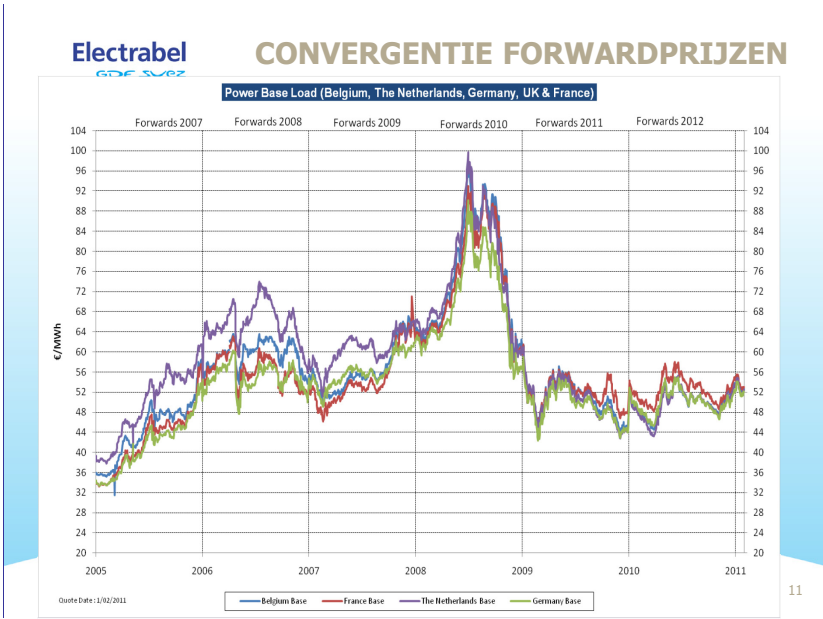

- De CWE-markt vormt wat men noemt een “elektrisch systeem”. Talrijke spelers zijn hierop actief (EDF, E.ON, RWE of Electrabel, GDF SUEZ) zonder dat een van hen – en dit is fundamenteel – invloed heeft op de prijzen in deze zone. Toch hoort men nog vaak zeggen dat deze of gene speler de elektriciteitsprijs bepaalt of oplegt. Dit staat haaks op de werkelijkheid (zie verder). Binnen deze markt beschikken wij momenteel over **8% van de beschikbare productiecapaciteit**. Dat is een belangrijke plaats naast spelers als EDF, E.ON of RWE, maar zeker geen dominante plaats.
- Vanuit operationeel oogpunt, en het is op dat niveau dat we dagelijks ons productiepark aansturen of onze investeringsbeslissingen analyseren, is de inplanting van een elektriciteitscentrale, aan de ene of de andere kant van de grens, minder van belang dan vroeger. De investeringsbeslissingen kunnen wel beïnvloed worden door argumenten van een andere natuur, zoals het regulatorisch of wettelijk kader of de beschikbaarheid van sites. Het zijn dergelijke motieven die E.ON of Electrabel er toe hebben aangezet om bijvoorbeeld de voorkeur te geven te investeren in steenkoolcentrales in Nederland.

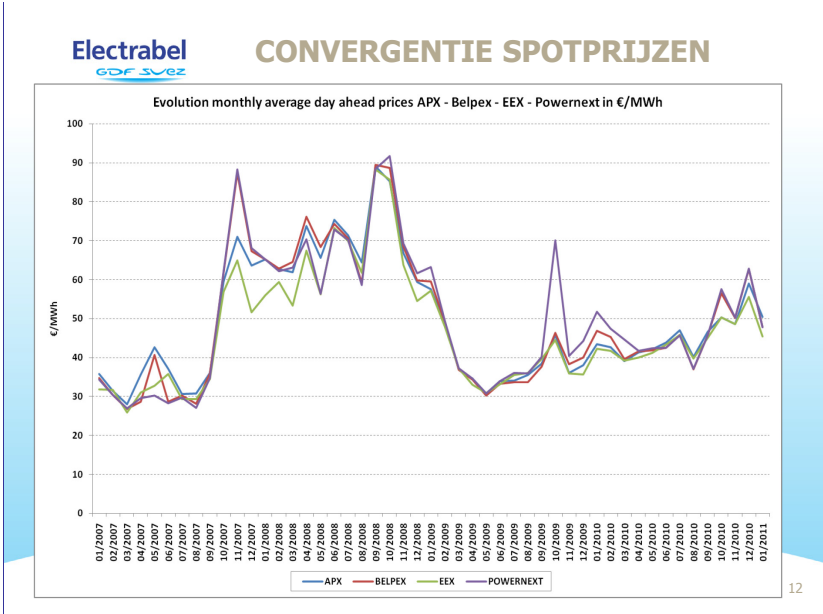
3. De prijzen

- Op deze markt convergeren de elektriciteitsprijzen, ze zijn bijna identiek. Deze slide toont wat dit betekent voor wat we de “forwardprijzen” noemen, dit zijn de prijzen die vandaag als basis gebruikt worden bij contractonderhandelingen voor de levering van elektriciteit in 2012, 2013 of 2014. Men stelt vast dat een Duitse, Franse, Belgische of Nederlandse klant geconfronteerd wordt met vergelijkbare prijzen. Dit is normaal

vermits het aanbod en de vraag voor elektriciteit elkaar op deze referentiemarkt ontmoeten.

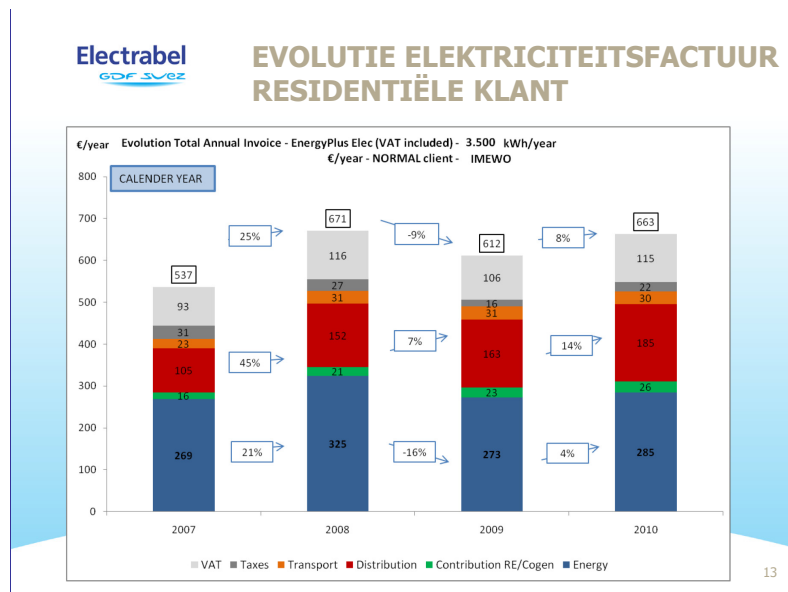

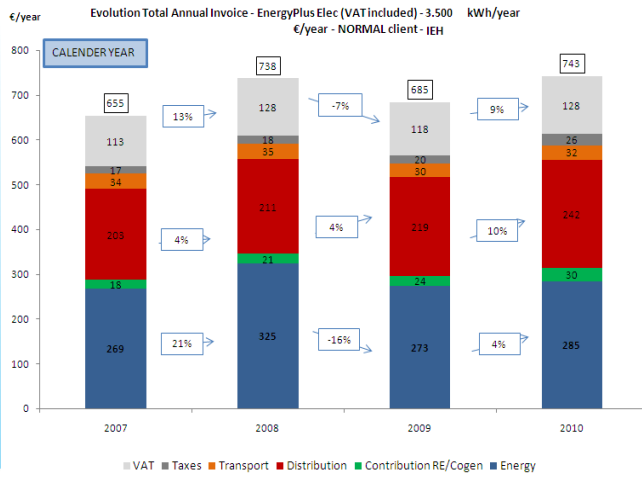
Bij de prijzen op korte termijn, de spotprijzen, zien we grosso modo hetzelfde fenomeen; in meer dan 98% van de tijd zijn de Belgische spotprijzen gelijk aan de spotprijzen in minstens een van de ons omringende markten die bovendien zelf ook convergeren.

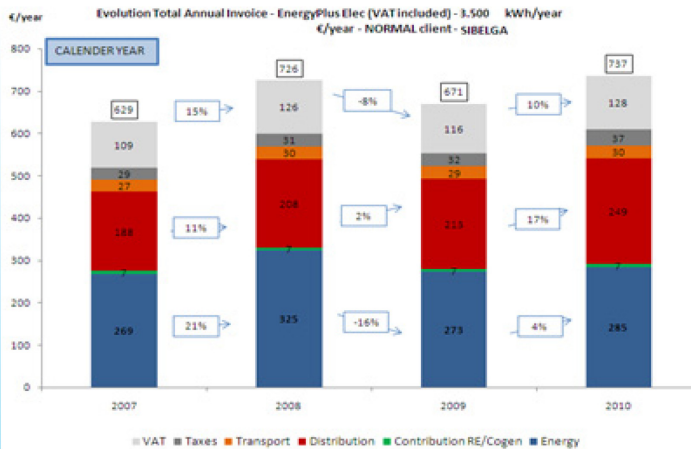
En tot slot is er de vraag met betrekking tot de prijzen voor de residentiële klanten, die ons in de eerste plaats aanbelangen, en terecht. Twee tabellen zijn hiervoor illustratief:

De eerste toont dat tussen 2007 en 2010, de totale jaarlijkse elektriciteitsfactuur van een doorsnee residentiële klant in Vlaanderen van 537 naar 663€ is geëvolueerd, zijnde een stijging met 23%, wat meer is dan de inflatie (6,7%). Als we dan kijken naar de evolutie van de verschillende componenten van de factuur, dan kan men vaststellen dat de component energie met 6% is gestegen, dus **minder dan de inflatie**, daar waar de component netten gestegen is met 68% en de component heffingen met 10%.

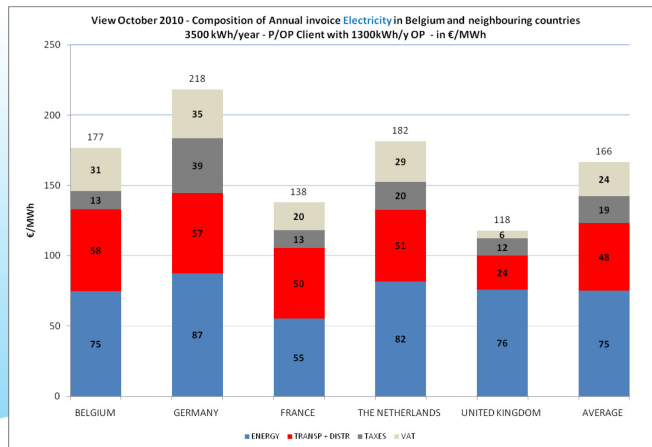
2

PRESENTATION TITLE

3

De volgende geeft aan dat de Belgische prijzen iets boven het gemiddelde van de omringende landen liggen (177 vs 166 in 2010 – 6%), maar dat dit enkel te wijten is aan de netkosten en de heffingen. **Als we alleen de energiegcomponent bekijken, zijn de Belgische prijzen lager dan de prijzen in Nederland, Duitsland en zelfs, al is het slechts miniem, de Engelse.**

15

Deze gunstige situatie is met name een gevolg van het feit dat de kerncentrales voor het essentiële volledig afgeschreven zijn. Deze afschrijving kwam, in tegenstelling tot wat sommigen beweren zonder het evenwel te bewijzen, ten goede aan de Belgische verbruikers. De volgende cijfers bewijzen dit voldoende.

- Om te beginnen werd de afschrijvingsduur van de kerncentrales bij hun inbedrijfstelling vastgelegd op 20 jaar, op basis van de toenmalige kennis en boekhoudregels die het wisselijk vonden om een dergelijke afschrijvingstermijn te hanteren. Die afschrijvingsduur is nooit herzien, zodat **er geen sprake kan zijn van een versnelde afschrijving** van de kerncentrales.
- De historische investering in het Belgische nucleaire park kan worden geraamd op 5 200 M€, waarvan een eerste deel medio jaren 70 werd geïnvesteerd (Doel 1-2 en Tihange 1) en een tweede deel tussen 1983 en 1985 (de vier overige reactoren). De jaarlijkse afschrijvingen bereikten hun piek in het midden van de jaren 90, om vervolgens geleidelijk aan te verminderen tot in 2005, het jaar waarin de historische investering als volledig afgeschreven kon worden beschouwd. Voor Electrabel kwam dit neer op **een lastendaling van ten hoogste 270 M€**.
- Over diezelfde periode, en meer bepaald tussen 1996 en 2003, **zijn de residentiële prijzen onder impuls van het Controled Comité² op jaarbasis met 853 M€ gedaald** (de prijzen van 2003 bedroegen dus 853 M€ minder dan de prijzen van 1996). De bijdrage van de productieactiviteiten tot die prijsdalingen bedroeg 702 M€ (het saldo kwam op rekening van de distributieactiviteiten), of 2,6 keer het verminderde afschrijvingsbedrag. De daling van de nucleaire afschrijvingen werd dus **volledig "teruggegeven" aan de Belgische verbruikers** die overigens ook voordelen ondervonden van andere productiviteitsinspanningen die de sector in diezelfde periode had geleverd.

² Zie ook de aanbevelingen C.C.(e) 96/14 van 27 maart 1996, 97/15 van 29 januari 1997, 98/4 van 21 januari 1998, 99/12 van 24 februari 1999, 99/32 van 14 juli 1999, 2000/20 van 12 juli 2000, 2001/9 van 24 januari 2001, 2001/63 van 14 december 2001 en 2003/20 van 12 maart 2003.

- Na die datum zijn de elektriciteitsprijzen louter nog onderhevig geweest aan indexeringsmechanismen om rekening te houden met de loonindexering, enerzijds, en de evolutie van de brandstofprijzen, anderzijds. Er is nooit een prijsverhoging, van welke aard ook, doorgevoerd op basis waarvan zou kunnen worden beweerd dat Electrabel de Belgische verbruikers volledig of gedeeltelijk zou hebben beroofd van het afschrijvingsvoordeel van het nucleaire park.

4. De specificiteiten van het “product elektriciteit”

De essentie van het vak van een ‘elektricien’ is makkelijk te omschrijven, maar complex om dagelijks in te vullen: instaan voor een betrouwbare, stabiele en gegarandeerde bevoorrading van onze klanten. Om dit te kunnen, moeten wij **op elk moment** in staat zijn om wat onze klanten verbruiken te produceren of aan te kopen op de elektriciteitsmarkt. **Niet meer of minder.**

Elektriciteit kan immers niet opgeslagen worden en de afstemming die moet gebeuren tussen productie, alles wat op het net wordt geïnjecteerd, en het verbruik, alles wat wordt afgenomen, moet **in real time en ogenblikkelijk** gebeuren. Concreet betekent dit:

- Enerzijds dat men naast baseload centrales, zoals de nucleaire centrales, moet beschikken over zeer flexibele centrales die makkelijk kunnen worden stilgelegd of opgestart en waarbij hun capaciteit verhoogd of verlaagd kan worden en dit tegen een aanvaardbare kostprijs, karakteristieken die kerncentrales niet hebben;
- Anderzijds, als een van de parameters plots grondig wijzigt, bijvoorbeeld het onvoorzien uitvallen van een centrale, een plotse daling van het verbruik door een elektro-intensief bedrijf dat door technisch mankement of staking zijn productie onvoorzien moet stilleggen, moeten wij ons onmiddellijk aanpassen zonder te kunnen terugvallen op voorraden. Om de eenvoudige reden dat er geen zijn.

Dit is van fundamenteel belang in het debat dat we hier vandaag voeren.

5. Kan men de bijdrage van enkel de nucleaire activiteit aan het totale resultaat van Electrabel in België berekenen?

Dat is de kern van ons debat vandaag. Het spreekt voor zich dat het om een schatting gaat, vermits het nucleair park niet geïsoleerd wordt, noch in onze boekhouding, noch binnen onze

activiteiten. Het vormt een deel van een park waarin het geïntegreerd is en waarvan het dus niet kan geïsoleerd worden, tenzij op grond van een hypothese. Waarom? Eenvoudigweg omdat het niet mogelijk is onze basisopdracht uit te voeren – met name instaan voor gegarandeerde en profielgebonden (aangepast aan de evolutie van hun verbruik) bevoorrading van onze klanten – indien we enkel zouden beschikken over kerncentrales. Het is dan ook van belang deze twee begrippen: het verbruiksprofiel en de bevoorradinggarantie, goed te begrijpen.

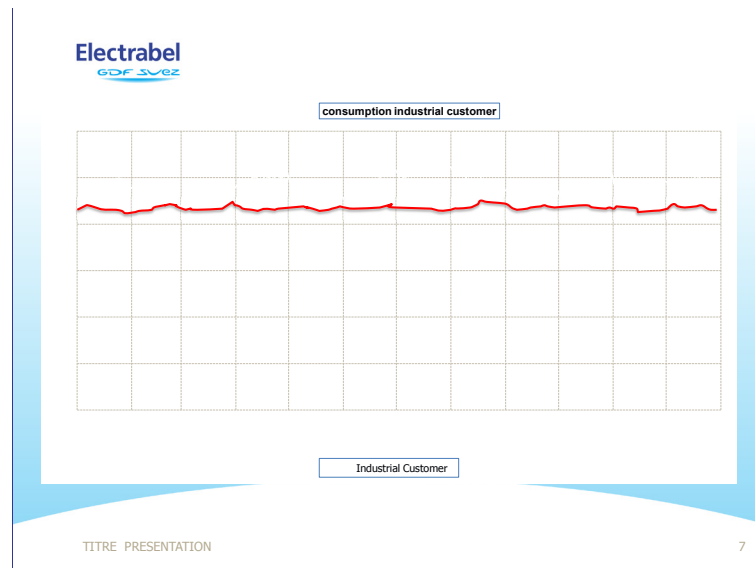
- Volgend schema licht dit toe. De horizontale as is de **tijdsas**, de 8.760 uren van het jaar. We zullen hier later op terugkomen.

De verticale as geeft een **elektriciteitsvolume**, geproduceerd of verbruikt, in diezelfde 8.760 uren. Het eerste schema toont de **productie van een kerncentrale** gedurende 8.760 uren. Deze lijn is helemaal recht, wat ook normaal is. Het is puur een gevolg van waartoe een kerncentrale in staat is: een bepaalde capaciteit leveren (1.000 MW bijvoorbeeld) en dit 24u/24 gedurende 365 dagen per jaar. De rechte lijn valt plots terug op 0. Dit stemt overeen met het feit dat de centrale moest worden stilgelegd voor een geplande revisie en dus niks meer produceerde. Voor deze centrale, in het voorbeeld, is er geen enkele ongeplande onbeschikbaarheid geweest.

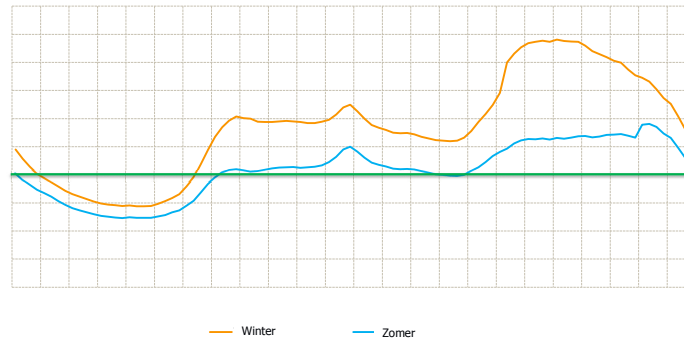
Beantwoordt dit aan de noden van onze klanten? Voor bepaalde klanten wel. Een industriële klant waarvan het productieproces continu draait, 24u/24, 365 dagen per jaar heeft een verbruiksprofiel dat grotendeels gelijkloopt met wat nucleaire centrales kunnen produceren. De prijs die dergelijke klant betaalt voor dit verbruik staat dus representatief voor de waarde van een nucleaire MWh. Het **verbruiksprofiel** is vrij constant – ook al zijn er kleine variaties wat we in het jargon “dentelle” noemen. Toch is

er iets wat een kerncentrale deze klant niet kan garanderen, en waar hij nochtans grote nood aan heeft, namelijk **bevoorradingzekerheid**, 24u/24, 365 dagen per jaar. Deze klant wil bevoorrad worden, ook als de betrokken kerncentrale stilligt, of het nu omwille van een gepland onderhoud is of ten gevolge van een ongepland technisch mankement. We zullen rekening moeten houden met dit belangrijk element wanneer we de kostprijs gaan berekenen van een MWh geproduceerd door een nucleaire centrale.

Een ander belangrijk element om weten is dat het verbruiksprofiel van een professionele klant en meer nog dat van residentiële klanten zeer verschillend is. In dit geval, is er zeer duidelijk veel minder overeenstemming tussen de productie van een kerncentrale en het verbruik van de klant. Kerncentrales alleen zijn bijgevolg niet geschikt om tegemoet te komen aan dit type van verbruik. Ze zullen alleen dienen om de basisbevoorrading van de klanten te verzekeren; voor het saldo van het verbruik – met name het profiel van de klant – moet worden teruggevallen op andere centrales, waarvan de kostprijs per MWh hoger is, wat een hogere verkoopprijs verantwoordt op dat moment.

Dagconsumptie residentiële klant

We zullen echter zien dat de CREG de prijzen betaald door de residentiële klanten – die integreren een basisverbruik (wat te rechtvaardigen is) maar ook het profielgedeelte van het verbruik en het totaal van de verkoopkosten (wat helemaal niet gepast is) - heeft weerhouden om een schatting te maken van de nucleaire inkomsten. Dit is een conceptuele vergissing die leidt tot kolossale overwaarderingen.

Laat ons nu de redenering van de CREG analyseren. De studie die de CREG heeft uitgevoerd in 2007, is de studie die ik weerhouden heb. We zouden eveneens de studie voor andere jaren kunnen voorstellen of een gemiddelde van verschillende jaren, bijvoorbeeld 2005 tot 2009. Om de winst die kernenergie oplevert te berekenen, gebruiken ze een eenvoudige, niet-contesteerbare en logische formule

$$M=q (P-C)$$

We nemen het aantal MWh geproduceerd uit kerncentrales (q) en vermenigvuldigen die met de verkoopprijs (P) min de productiekosten (C).

Voor wat het volume betreft, kunnen we de cijfers van de CREG bevestigen. In 2007 heeft het Belgische nucleaire park 46 TWh geproduceerd (miljoen MWh), waarvan 40 aan Electrabel toekomen en het overige deel aan de Groep SPE-EDF.

Voor wat de verkoopprijs betreft daarentegen, verschillen we fundamenteel van mening, en ook voor de kosten, zij het in mindere mate.

De verkoopprijs. In haar eerste studie heeft de CREG als verkoopprijs van nucleaire elektriciteit in 2007, de forwardprijs 2007, zoals die in 2006 bestond, als uitgangspunt

genomen. Na onze reactie hierop, is de CREG teruggekomen op deze foutieve hypothese en heeft ze een aanpak gehanteerd die de CREG als realistischer beschouwde, daarbij uitgaande van de prijs die wij aan onze klanten aanrekenen en een onderscheid makend tussen industriële klanten (48,5 €/MWh), middenspanningsklanten (72,6 €/MWh) en residentiële klanten (79,2 €/MWh). Op het eerste gezicht is dat normaler, want gebaseerd op een zekere realiteit: die van de facturen die wij onze klanten toesturen. Maar is dit ook correct? Neen, en wel om twee zeer eenvoudige redenen. Vooreerst komen de cijfers niet overeen met diegene die we toepassen voor onze klanten: de door de CREG gehanteerde bedragen voor de middenspanningsklanten (72,6 €/MWh) en residentiële klanten (79,2 €/MWh) zijn niet representatief voor de prijzen die wij in 2007 hebben toegepast. De gemiddelde verkoopprijzen voor onze klantenportfolio's bedroegen in 2007 respectievelijk 66,1 €/MWh voor BtB klanten en 69,5 €/MWh voor retailklanten (residentiële klanten en kleine professionele verbruikers). Een verschil van respectievelijk 6,5 € en 9,7 € per MWh. Deze prijzen zijn overigens, zoals eerder reeds gesteld, helemaal niet representatief voor de waarde van een nucleaire MWh. Want wanneer een eindverbruiker 69,5 € per verbruikte MWh betaalt, verwacht hij een gans andere service dan een basislevering? Hij wil over elektriciteit beschikken, zoveel als hij wenst en op het ogenblik dat hij die wenst. Of veel wanneer hij 's ochtends opstaat, 's nachts of tijdens de werkuren bijna geen (hooguit voldoende om de koelkast of wekker te laten functioneren), en opnieuw meer wanneer hij 's avonds thuiskomt. En het spreekt vanzelf dat de productie zich aan al die verbruiksschommelingen aanpast: fonduetoestellen op oudejaarsavond, televisies tijdens de match Standard-Anderlecht en bij voorkeur tussen 20u en 21.45u, niet vroeger maar ook niet later, de kleine elektrische verwarming op koude winterochtenden en het "nulverbruik" op mooie zomeravonden. Bovendien verwacht de verbruiker dat er nooit een stroomonderbreking optreedt.

Indien het park uitsluitend bestond uit kerncentrales, zou deze klant genoodzaakt zijn om van 0u 's morgens tot middernacht steeds evenveel te verbruiken, nooit meer maar ook nooit minder. En het spreekt voor zich dat hij niet langer bevoorradat zou worden als er geplande revisies zijn – maar wees gerust hij zal op voorhand verwittigd worden – behalve bij pannes, gelukkig zijn deze zeldzaam in België dankzij de kwaliteit van ons park en de inzet van de mensen die instaan voor de exploitatie er van. Zonder dan nog te spreken over de bijkomende diensten die ook moeten gedekt worden door de prijs die de klant betaalt: facturatie, contactcenter, marketing, Kortom, in haar oefening stelt de CREG – en dit is een fundamentele fout - een kerncentrale gelijk met een productiemiddel dat kan ingezet worden in functie van het werkelijke verbruik van iedere klant. Het meest verwonderlijke is dat de CREG, door het volgen van deze redenering, een studie uit 2006 tegensprekt waarin zij zelf tot de conclusie kwam, zij het op een ietwat excessieve manier, dat het dagverbruik van de residentiële klant voor 100% gedekt wordt door piekeenheden en dus niet door

nucleaire eenheden, de baseload centrales bij uitstek. Dus net het tegenovergestelde van wat zij vandaag beweert door de prijs van 79.2 €/MWh te weerhouden. Bovendien houdt ze, voor de prijs die ze weerhoudt, geen rekening met de kosten verbonden aan de zogeheten commercialisatie. In de realiteit zijn de prijzen die weerhouden werden door de CREG een gemiddelde van twee componenten: een, voor een basislevering, die beantwoordt aan de karakteristieken van de kerncentrales, en die als enige in aanmerking mag genomen worden in een dergelijke oefening, en een andere component voor de “dentelle”, het profiel van de klant, en het geheel van de bijhorende verkoopdiensten die het nucleaire niet kan leveren.

We zien dus dat de prijs die de CREG hanteert fundamenteel gecorrigeerd moet worden om rekening te houden met de specifieke aard van het nucleaire. Hoe kan men dit doen? Eigenlijk vrij eenvoudig, bepaalde van onze klanten hebben een verbruiksprofiel dat nauw aanleunt bij de productiekenmerken van een kerncentrale. In 2007 bedroeg de gemiddelde prijs per MWh die Electrabel aan deze klanten aanrekende 44,8 €/MWh. Deze schatting wordt trouwens bevestigd in een andere aanpak. In hetzelfde jaar was de gemiddelde prijs per MWh verkocht door Electrabel NV aan haar klanten, gelijk aan 51,5 €/MWh. Dit cijfer werd uitdrukkelijk bevestigd en goedgekeurd door onze bedrijfsrevisoren. Deze prijs komt overeen met de gemiddelde prijs van het geheel van onze verkopen, waarvan bepaalde – ongeveer 25% - de prijs van 44,8 €/MWh bedragen. Het verschil tussen deze prijs en het gemiddelde is het resultaat van de “profilering” die men ervan moet aftrekken, zoals reeds werd aangetoond evenals andere elementen zoals bijvoorbeeld de netverliezen, de kosten verbonden met de openbare dienstverlening of zelfs de verplichtingen op het vlak van hernieuwbare energie. Al deze elementen laten toe het verschil uit te leggen tussen enerzijds de prijs voor de basislevering van 45€/MWh en anderzijds de gemiddelde prijs die wordt toegepast door Electrabel zoals in onze boeken terug te vinden is.

De kost. De CREG evalueert deze tussen de 17 en 21 €/MWh. Hierbij begaat ze echter enkele rekenfouten, meer bepaald wat de provisies betreft, en vergeet ze een aandeel van onze algemene kosten in rekening te brengen. Als men deze elementen wel in rekening brengt, komen we in realiteit op een bedrag van 23,7 €/MWh, wat niet ver verwijderd is van het hoogste bedrag dat de CREG gebruikt. Dit bedrag omvat natuurlijk niet de initiële investeringen in kernenergie, noch de investeringen nodig voor de levensduurverlenging. Om de redelijkheid van onze berekening aan te tonen, geef ik u enkele vergelijkingspunten: zo betaalt Electrabel 27 € aan EDF voor de kost van de nucleaire MWh die ons worden geleverd vanuit Frankrijk in het kader van onze participatie in de centrales Chooz en Tricastin, een nucleair park dat een stuk groter is dan het Belgische nucleaire park, in een activiteit waar schaalvoordeel aanzienlijk is. Daarenboven, wanneer we de bedragen in aanmerking nemen die door de Franse regulator werden weerhouden in het kader van de wet NOME, zien we het cijfer van 25€/MWh. Het bedrag van 23,7€/MWh is dan ook niet disproportioneel of overdreven ten opzichte van die referenties. We kunnen dit bedrag dus

weerhouden. Dit bedrag moet echter vermeerderd worden, rekening houdend met de tweede karakteristiek van de noden van de klant: namelijk een gegarandeerde levering, zelfs in geval van onbeschikbaarheid, gepland of niet, van de kerncentrales. We moeten dus beschikken over voldoende reservecapaciteit, wat ook een kost heeft die op 5€/MWh kan geëvalueerd worden, als we rekening houden met de kosten verbonden met de gemiddelde nucleaire onbeschikbaarheid die 10% bedraagt waarvan 8% geprogrammeerd en 2% onvoorziene pannes, hetgeen een kost van 5€/MWh extra betekent bovenop de 23.7 €/MWh.

Het plaatje is hiermee volledig. 46 TWh in België – waarvan 40 voor Electrabel – die, rekening houdend met de karakteristieken van de kerncentrales, kunnen gevaloriseerd worden op 45 €/MWh en waarvan de kosten in mindering moeten worden gebracht; kosten die, rekening houdend met de reserves, 28,7 €/MWh bedragen. Zo komen we aan een theoretische inkomst uit het nucleaire van 16,3 €/MWh en dus een bijdrage van de nucleaire activiteiten aan het operationeel resultaat van Electrabel ten belope van 652 M€ (750 M€ voor België). We komen dus helemaal niet aan de cijfers die de CREG berekende, tussen de 1.850 en 2.150 M €, en die de voorbije maanden aanleiding geweest zijn van talrijke polemieken. Deze cijfers liggen daarenboven in lijn met de resultaten van de jaren voor en na 2007.

2.3. Bepaling resultaat Electrabel

	CREG 1	CREG 2	CORRECTIES	ELECTRABEL
q	46 Twh	46 Twh		40 Twh
p	59,5€/Mwh	79,2€/Mwh 72,6€/Mwh 48,5€/Mwh	Gemiddelde verkoopprijs 51.5 € /Mwh	Benadering nucleaire verkoopprijs 45 €/Mwh
C (gemiddeld)	17-21€/Mwh	17-21€/Mwh	23.7 €/Mwh +5€/Mwh	28,7€/Mwh
Som	1850 mln€	2150 mln€		652 mln €

6. De inkomsten uit de nucleaire activiteiten in het operationeel resultaat van Electrabel.

We hebben gezien dat, als we alle karakteristieken van het nucleaire in aanmerking nemen om te berekenen wat deze activiteit opbrengt, onder meer door rekening te houden met het begrip verbruiksprofiel, en als we een evaluatie maken van de redelijke kosten waarbij de rekening houden met de noodzakelijke reservecapaciteit, dan krijgen we totaal andere cijfers dan deze gebruikt door de CREG in haar studies. Deze nieuwe cijfers zijn echter wel volledig coherent met de cijfers zoals die blijken uit de jaarrekeningen van Electrabel NV, neergelegd bij de Nationale Bank en gecertificeerd door onze revisoren. Deze tonen een operationeel resultaat voor financiële lasten en belastingen uit alle Belgische activiteiten in 2007, van 855 M€. De incompatibiliteit tussen de cijfers in onze boeken en de cijfers van de CREG kan maar op drie manieren verklaard worden:

- Ofwel stemmen de jaarrekeningen van Electrabel niet overeen met de realiteit en zijn ze gemanipuleerd. Dit is een zware beschuldiging die we wel gehoord hebben en waar we de mogelijkheid willen behouden om hierop te reageren. Ik kan dergelijke beschuldiging niet aanvaarden, zij tasten de integriteit en de reputatie van onze onderneming en onze medewerkers aan. Maar ook de ernst van professionalisme van de diverse instanties die ons controleren met name de fiscus of nog onze bedrijfsrevisoren. Electrabel is vermoedelijk de meest gecontroleerde onderneming in België zijn.
- Ofwel spenderen Electrabel en haar 7.000 medewerkers ieder jaar opnieuw hun tijd om 1 miljard te verspillen;
- Ofwel zijn de conclusies die de CREG trekt, en die vandaag de dag helaas ook gebruikt worden als basis bij bepaalde wetsvoorstellen, fundamenteel fout.

Anders gezegd, ik vind dat de analyse van onze jaarrekeningen de hypothetische valorisatie van de bijdrage van de nucleaire activiteiten aan onze resultaten, ondersteunt. Immers, wanneer we het netto resultaat van onze verkopen van energie bekijken (zijnde het verschil tussen de inkomsten uit onze verkopen en de lasten verbonden aan de aankoop van brandstoffen en energie) komen we op een resultaat van 2.244 M€; om onze marge te kunnen berekenen moeten we hiervan natuurlijk nog de exploitatiekosten van aftrekken. Zo komen we tot een resultaat, zijnde de EBITDA, van 969 M€. Na aftrek van de afschrijvingen en de provisies, wordt het lopend operationeel resultaat bereikt, wat voor ons neerkomt op 855 M€, wat representatief is voor ons gemiddeld operationeel resultaat voor de periode 2005-2009.

Dit resultaat komt overeen met, als we ons beperken tot elektriciteit, de verkoop van 66,5 TWh, voor een deel aan onze rechtstreekse klanten, voor een deel aan andere leveranciers, zo bijvoorbeeld ook ons filiaal ECS, die de elektriciteit dan verder commercialiseren bij de residentiële klanten. Deze verkochte volumes stemmen grotendeels overeen met het volume

geproduceerd door ons Belgisch productiepark, waarbij de kerncentrales instaan voor 40 TWh van de 66,5 TWh die werden verkocht. Als we dan het aandeel van de kerncentrales in het totale resultaat hiervan berekenen komen we op 76 % (652 tov 855 M€).

7. Dit resultaat is wel degelijk onderworpen aan de vennootschapsbelasting.

- Dit resultaat is uiteraard onderworpen aan de inkomensbelasting.
- In 2007 heeft Electrabel 855 M€ als winst aangegeven in de vennootschapsbelasting – zij heeft dus de inkomsten uit nucleaire activiteiten aangegeven. Aan dit bedrag moet het geheel aan financiële inkomsten dat Electrabel haalt uit haar participaties in ondermeer de intercommunales of andere internationale filialen worden toegevoegd. Het betreft een bedrag van 729 M€. Tot slot heeft Electrabel een uitzonderlijk resultaat geboekt van 298 M€, voornamelijk uit meerwaarden gerealiseerd door de verkoop van participaties in de distributienetbeheerders, verkoop waartoe we verplicht werden. In mindering van die resultaten komen de financiële lasten die we betaald hebben, en die terug te vinden zijn in onze rekeningen, voor een totaal van 809 M€. De som van deze inkomsten, verminderd met de financiële lasten, geeft een belastbaar inkomen van 1.073 M€. Een groot deel van onze financiële producten, voornamelijk de dividenden, en van ons uitzonderlijk resultaat, meerwaarden worden volgens het Belgisch fiscaal recht niet belast, wat leidt tot een vrijstelling voor een totaal van 903 M€. Dit geeft een resultaat van 170 M€ dat effectief onderworpen is aan de vennootschapsbelasting waaraan 34 M€ aan verworpen uitgaven moeten worden toegevoegd. Dus, een belastbare basis van 204 M€, waarop we aldus 69 M€ betaald hebben.

Resultaat Electrabel SA - 2007

m€

Operationeel resultaat		855
Opbrengsten uit financiële vaste activa	469	
Opbrengsten uit vlottende activa	192	
Andere financiële opbrengsten	68	
Totaal financiële opbrengsten		729
Kosten van schulden	-785	
Andere financiële kosten	-23	
Totaal financiële kosten		-809
Uitzonderlijke opbrengsten	301	
Uitzonderlijke kosten	-3	
Uitzonderlijk resultaat		298
Winst voor belasting		1 073
<i>waarvan vrijgesteld</i>		<i>869</i>
<i>waarvan belastbaar</i>		<i>204</i>
Belastingen op het resultaat		- 69

8

- Het is waar dat op het einde van de rit, het effectief bedrag betaald aan vennootschapsbelasting beperkt is. Maar ieder zal moeten erkennen dat dit resultaat geenszins betekent dat Electrabel geen belastingen betaalt op haar inkomsten uit haar kerncentrales of haar activiteiten in België. Het is ontegensprekelijk dat deze inkomsten voor 100% werden aangegeven in het kader van de vennootschapsbelasting. Als de belastingen verminderd werden, is het omdat Electrabel, zoals elke belastingplichtige, de wettelijk beschikbare aftrekken en vrijstellingen, zoals voorzien in de fiscale wetgeving en beschikbaar voor alle bedrijven, toepast.
- Daaruit volgt ook dat de zogeheten “taks Magnette” voor 250 M€ op de nucleaire activiteiten niet mag beschouwd worden als een heffing bedoeld om het feit te compenseren, dat de inkomsten uit nucleaire activiteiten niet onderworpen zouden zijn aan belastingen. Deze belasting is in dit kader een dubbele heffing die zowel discriminerend als niet proportioneel is; het is dan ook om die reden dat we ze hebben aangevochten.
- Men mag niet uit het oog verliezen dat de inkomsten die voortkomen uit de nucleaire activiteiten, en die we hierboven vrij precies hebben geëvalueerd, essentieel zijn voor het evenwicht van het Belgisch elektriciteitssysteem. Het laat immers toe de werking van andere piekcentrales te financieren, die niet gedekt wordt door de gemiddelde verkoopprijs per MWh, en draagt bij tot de investeringen in toekomstige ontwikkelingen en in de vervanging van het park; dit teneinde ook in de toekomst de bevoorradingszekerheid te kunnen blijven garanderen.

- Een nucleaire taks van 250 M€ is een uitzonderlijke heffing die bovenop de vennootschapsbelasting komt en die ongeveer 32% van het Belgisch nucleair inkomen bedraagt, wat gelijk staat aan een tweede vennootschapsbelasting. Als we rekening houden met andere bedragen die geciteerd werden, dan komen we op volgend resultaat 500 M€ = 64%; 750 = 96% en 1 250 M € = 160%.

8. De logica van het nucleair protocol ten opzichte van dit debat.

- Op 22 oktober 2009 hebben de Groep GDF SUEZ en de Belgische Staat een protocolakkoord getekend dat gebaseerd is op een gemeenschappelijke lange termijn visie omtrent energiebevoorradingszekerheid en de ontwikkelingen op lange termijn van onze activiteiten in België. GDF SUEZ bevestigt hierin haar wil om de ontwikkeling van haar activiteiten in België te verzekeren alsook die van beslissingscentra en activiteiten met een hoge meerwaarde. Hierin bevestigt de onderneming eveneens haar verantwoordelijkheid te zullen opnemen inzake tewerkstelling en opleiding, en zo haar bijdrage te leveren aan de algemene doelstellingen van het land en van de federale en regionale entiteiten in deze materie. Ze bevestigt ook haar steun die ze jaarlijks verleent aan talrijke burgerinitiatieven rond cultuur, zo bijvoorbeeld de steun die we hebben toegekend aan het Magritte Museum, rond leefmilieu, de inbreng van onze expertise en middelen die het opstarten van het poolstation Prinses Elizabeth hebben mogelijk gemaakt of nog rond sociale herintegratie.

Van haar kant, en dit gelet op het strategische karakter van onze activiteiten, op de aanzienlijke investeringkosten hieraan verbonden, en gezien het feit dat deze activiteiten een lange termijnvisie vereisen, heeft de Belgische overheid het van groot belang geacht dat deze activiteiten zouden kunnen plaatsvinden binnen een stabiel regulator en wettelijk kader.

- Dit protocol legt juridische engagementen vast in hoofde van beide partijen inzake
 - investeringen (500 M€ in hernieuwbare energie, en ongeveer 800 M€ in de levensduurverlenging van Doel 1, 2 en Tihange 1);
 - onderzoek en ontwikkeling, in het bijzonder rond CO₂ afvang en rond de meest recente technologieën inzake energie-efficiëntie voor zowel de industrie als de particulieren. Een financiële toelage van 5 M€ voor het verrichten van studies werd bovendien toegezegd aan de nucleaire onderzoeksinstituten;

- maar ook inzake tewerkstelling en opleidingen verbindt de Groep er zich toe om 10.000 aanwervingen te doen tussen nu en 2015 en om op progressieve manier te komen tot 500 permanente opleidingsplaatsen.
- Van haar kant bekijkt de Belgische Staat een kader op lange termijn, tot 2025, voor de ontwikkeling van onze activiteiten in België door de exploitatieduur van onze nucleaire eenheden Doel 1 en 2 en Tihange 1 te verlengen, wat zich vertaalt in investeringen door de Groep voor een bedrag van 800 M€.
- Het is binnen dit langetermijn kader dat wij hebben toegestemd met het principe van een bijdrage tussen de 215 en 245 M€, ten laste van de nucleaire producenten en dit voor de jaren 2010 tot 2014, wetende dat een opvolgingscomité wordt opgericht om het geheel van onze engagementen voortvloeiend uit dit protocol op te volgen, in het bijzonder de nucleaire productiekosten en de marktprijzen. Het is in dit kader dat de Groep er zich toe verbonden heeft een bijdrage aan het budget van de Staat te garanderen door de nucleaire producenten, voor een bedrag van 1.575 tot 1.725 M€ die zouden gestort zijn voor de inwerkingtreding van de beslissing tot levensduurverlenging van de kerncentrales. Beslissing die daarenboven een investering van meer dan 800 M€ met zich mee zal brengen.
- GDF SUEZ herhaalt er alle vertrouwen in te hebben dat de Belgische Staat haar verbintenissen zal nakomen. De Groep heeft de uitvoering van een aantal engagementen opgenomen in het Protocol reeds volbracht. Hij bevestigt zijn wil en bereidheid om, te goeder trouw, het Protocol geheel te zullen naleven, zoals dit ook al het geval geweest is voor de vorige overeenkomsten.

9. Besluit

Binnen dit debat, wensen wij dat men ons op een objectieve manier beoordeelt en dat er snel een einde komt aan dit cijfergevecht dat noch ten goede komt aan de overheid noch aan Electrabel noch aan de Creg zelf.

We zijn derhalve tevreden met het initiatief van de regering om in dit kader aan de Nationale Bank een verduidelijkings- en objectiveringsopdracht te geven.